

420 de ani de la Prima Unire a Românilor sub sceptrul lui Mihai Viteazul

† *Ио Михаил воевода, вождю милостию госродарь
Земли Влашкыи и Ардѣлскои и Молдавскои.
† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu,
domn al Țării Românești și al Ardealului și al Moldovei.*

Document emis de Mihai Viteazul la Iași în anul 7108 (A.D. 1600) mai 27¹

Unirea românilor moldoveni, munteni și ardeleni a fost o dorință mult mai veche a marilor voievozi care au stat în fruntea lor cu sabia într-o mână și crucea în cealaltă mână.

Despre încercările de unire a celor trei țări române, Valahia, Moldova și Transilvania, s-a scris destul de mult atât de către istoricii medievști români dar și de către cei străini.

Încă de la jumătatea sec. XVI, Petru Rareș și apoi Alexandru Lăpușeanu au dus o politică de legături strânse cu Transilvania și Valahia (Țara Românească), atât pe plan economic, politic, cât și militar.

Înainte lor, în timpul evului mediu timpuriu, altor domnitori și voievozi importanți le-au fost atribuite, în cronicile străine, titluri care sugerau refacerea Daciei (Restitutor Daciae): Mircea cel Bătrân - „*Domnul Dacilor și Regele Dacilor*”; Iancu de Hunedoara - „*Ioan Getul - regele dacilor și peonilor*”²; Vlad Țepeș - „*Domn al Geșilor*”; Ștefan cel Mare și Sfânt - „*Rege al Daciei*”.

Recent în anul 2018, abordând această problemă, Președintele Academiei Române, Acad.Prof.Univ.Dr. Ioan Aurel Pop, a spus că Ștefan cel Mare și Sfânt a fost cel mai mare conducător politic și militar pe care românii l-au avut în Evul Mediu și potrivit unor documente găsite de curând, acesta este „restauratorul Daciei”, fiind Domn al Moldovei, Domn al Țării Românești și conte al Transilvaniei, cu un secol înainte de Mihai Viteazul.

Astfel, în episodul cu numărul 9 din serialul dedicat Centenarului României Mari, „**100 de adevăruri istorice**”, de la Televiziunea Trinitas a Patriarhiei Române, respectatul profesor Ioan Aurel Pop a afirmat și susținut cu argumente că Ștefan cel Mare a fost primul care a încercat unirea tuturor teritoriilor românești.

Iată doar câteva din argumentele distinsului profesor:

- „*a fost un unificator al românilor, ante-litteram (precursor – n.a.)*”;

- „*Ștefan al III-lea, cel Mare, și-a numit țara căreia îi zicem azi Moldova, Țara Românească.*

În scrisoarea trimisă Senatului Veneției la 1477, marele domn se plânge „că cealaltă Valahie” nu e statornică în alianța contra turcilor și că el trebuie să intervină mereu cu oastea acolo ca să pună domn vrednic și anti-otoman.

¹ Sursa traducerii: *Documenta Romaniae Historica*. Seria B. Țara Românească. Volumul XI (1593-1600). Domnia lui Mihai Viteazul, București, 1975 (pe <http://www.dacoromanica.ro/>), <https://tipariturioromanesti.wordpress.com/2012/06/28/document-emis-de-mihai-viteazul-la-iasi-in-1600/>, accesat la data 04.07.2020.

² **PEONI** s.m. (În America Latină) Muncitor agricol sărac, căzut în semirobie din cauza datoriilor; clăcaș; semiiobag. [Pron. *pe-on*. / < fr. *péon*, sp. *peon*]. sursa: [DN \(1986\)](#)

Cealaltă Valahie era pentru el Țara Românească pentru că prima Valahie era pentru el Moldova. Prin urmare, adevărata Valahie pentru marele domn, pentru domnul de la Suceava, era Moldova.”

- „El a adus țara de la sudul Carpaților sub ascultarea sa de mai multe ori și timp de 16 ani și opt luni a fost numit domn al Valahiei propriu-zise. Adică al Munteniei.

De curând a ieșit la iveală că a fost numit conte sau guvernator al Transilvaniei. A stăpânit peste 100 de sate, târguri și cetăți în Transilvania, fiind cel mai bogat feudal din această țară. A creat episcopie, ajunsă la scurtă vreme mitropolie românească la câțiva kilometri de Cluj, în satul Feleacu, a pus stema Moldovei peste tot, de pe Târnave până în regiunea Dejului se văd și astăzi frumoasele încrustații în piatră cu bourul Moldovei.”

- „Prin urmare, Ștefan cel Mare este „restitutio Daciae”, cel care a refăcut Dacia, fiind domn al Moldovei, domn al Țării Românești și conte al Transilvaniei, cu un secol înainte de Mihai Viteazul.”

- „Cel mai important conducător politic și militar pe care l-au avut românii în Evul Mediu, unul de talie europeană, singurul român de obârșie și român politic, pe care Papa de la Roma l-a recunoscut drept atlet al lui Hristos, adică luptător în prim plan alături de toată Europa în lupta de stăvilire a avansării Semilunii spre centrul continentului.”

încercare de unificare care a avut loc la jumătatea anului 1595, care n-a durat decât câteva luni, din iunie până în decembrie, a fost realizată de către principele Transilvaniei **Sigismund Báthory**.

Artizanul din umbră al acestei unificări a fost cancelarul Transilvaniei, **Ștefan Josika (Iojiță)** de Caransebeș și de Brănișca, nobil maghiar de origine română din Banatul Montan, foarte bogat și puternic în epocă.^{3,4}

În luna ianuarie 1595, Sigismund Báthory reușește să încheie la Praga un tratat cu Împăratul Rudolf al II-lea prin care obține pentru el titlul de Principe al Imperiului, iar Transilvania primește rangul de Principat, în care sunt incluse Voievodatele Valahia și Moldova. Urmare a acestui tratat, la Alba Iulia, pe 20 mai, a fost încheiat tratatul de alianță cu Valahia, iar pe 3 iunie, cel cu Moldova.

Tratatele conțineau mai multe prevederi de cedare a suveranității: *administrarea finanțelor celor trei țări se făcea numai cu acordul principelui; Dieta Transilvaniei era forul suprem al celor trei țări; boierii nu puteau fi executați decât cu acordul principelui etc.*

Prin aceste prevederi, atât imperialii habsburgi, cât și principele, ca membri ai „Ligii Sfinte”, voiau să se asigure de loialitatea voievozilor, noi membri ai ligii, în fața presiunilor și agresiunilor otomane asupra Valahiei și Moldovei.⁵ Din păcate așa s-a întâmplat întotdeauna cu țările mici, așa se întâmplă și în ziua de azi și așa se va întâmpla mereu.

Alianța triplă a încetat în luna decembrie 1595, după după înlăturarea lui Ștefan Rareș și instalarea de către polonezi pe tronul Moldovei a lui Ieremia Movilă.

³ Țigău, Dragoș, Lucian, *Familia Nobililor Josika (Iojiță) în Secolele XVI-XVII*, <http://banatica.ro/media/b18/dltf.pdf>, accesat la data de 25.11.2019.

⁴ Diaconescu, Marius, „Gândirea Politică a lui Ștefan Jósika, Cancelarul Principelui Sigismund Báthory (Paternitatea unei idei politice: unirea Transilvaniei cu Țara Românească și Moldova)”, în ACTA TRANSYLVANICA Anuarul Centrului de Istorie a Transilvaniei vol. I (2004), pp. 17-42, Editura SCRIPTORIUM București – 2004.

⁵ Istoriografia consemnează faptul că de-a lungul istoriei s-au constituit mai multe alianțe cu denumirea „Liga Sfântă”. Cea la care fac referire în text s-a constituit în anul 1591 și a fost o alianță între câteva țări creștine, care sub conducerea Sfântului Imperiu Romano-German au luptat pentru oprirea expansiunii Imperiului Otoman spre vestul Europei. A fost constituită din inițiativa Papei Clement al VIII-lea, la începutul Războiului celui Lung (1591-1606). În timp din aceasta au făcut parte Statele Papale, Spania, Veneția, Mantua, Toscana, Ferrara, Marele Cnezat al Moscovei, Transilvania, Valahia (Țara Românească) și Moldova. [n.a.]

În timpul celor patru domnii ale lui Sigismund, printre curtenii săi de încredere au fost și doi membri ai familiei medievale Rácz (Rațiu), vestiți în epocă, Petru Rácz I. și Mihail Rácz II., ctitorii bisericii medievale românești din Teiuș, curteni (*familiaris* – slujitori de viță nobilă) ai Împăratului Rudolf II. și ai Principilor Transilvaniei Ștefan și Sigismund Báthory.

Este foarte probabil ca și cei doi să fi fost implicați în demersul de unificare a lui Sigismund Báthory.⁶

Despre implicarea membrilor Familiei Rațiu și a celor înrudite cu aceasta în Unirile Românilor am scris mai pe larg în capitolele din cartea aflată în lucru, intitulată: „*Centenarul României Mari. Familia Rațiu cu familiile înrudite și Unirile Românilor, încununare apoteotică cu Marea Unire din 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia.*”

Încercarea de unificare a lui Sigismund Báthory s-a bucurat de recunoaștere internațională și a fost considerată în epocă de către unii istorici, drept prima acțiune de punere în aplicare a planului de refacere a vechii Dacii (*Retitor Daciae*), de după Regele Decebal.

PRIMA UNIRE politică din Istoria Romanilor, de data asta „*de jure și de facto*”, a celor trei principate românești sub sceptrul unui domnitor român, a avut loc „*manu militari*” la 27 mai 1600, după victoria lui Mihai Viteazul de la Bacău, împotriva lui Ieremia Movilă. La Alba Iulia, Mihai Viteazul emite actul domnesc care atestă **UNIREA** și se intitulează: „*voievod și domn a toată Țara Românească și al Ardealului și al Țării Moldovei*”.

Este corect să spunem că este destul de puțin probabil ca despre acea perioadă să susțină cineva că ar fi existat o conștiință națională, nu numai la români, dar nici la alte popoare europene. Muntenii, moldovenii și românii ardeleni erau conștienți că au limba, religia și foarte multe obiceiuri comune, iar cei cu pregătire umanistă știau că au și origini comune, dar nu exista încă o conștiință națională care să-i unească într-o națiune. Atunci erau doar transilvăneni, munteni și moldoveni.

FĂRĂ CONȘTIINȚĂ NAȚIONALĂ, NAȚIUNEA NU EXISTĂ!!!

Unirea țărilor române la 1600, sub sceptrul lui Mihai Viteazul, n-a apărut peste noapte sau din senin, cum afirmă denigratorii marelui voievod, a fost o idee mai veche, un plan de lucru cu scopuri precise, încă dinainte de urcarea pe tron a lui Mihai Viteazul.

Principalul făuritor al acestui plan a fost logofătul **Ioan Noroce de Pitești și Szászsebes**, foarte cunoscut în epocă, ocultat după dispariția marelui domn, până în ziua de azi. El a slujit sub șapte domnitori ca logofăt, mare hatman și pârcălab și a participat efectiv la conducerea celor *trei țări românești*.⁷

Ascensiunea sa începe în timpul domniei lui Mircea Ciobanul⁸ și a lui Pătrașcu cel Bun⁹. Omul de încredere a lui Mircea Ciobanul s-a căsătorit cu fiica acestuia, Stana. (Foto Nr. 1, sursa: Internet) Acesta a părăsit Țara Românească în timpul lui Alexandru al II-lea Mircea și s-a stabilit în Transilvania, unde s-a impus la curtea princiară din Alba Iulia prin serviciile aduse principelui.

⁶ Rațiu, Ioan, Gheorghe, *Biserica Greco-Catolică din Teiuș Intrarea în Biserică a Maicii Domnului. Biserică medievală românească, Ctitorie a familiei nobiliare Rațiu (Rácz, Ratz). Eseu documentar.* Editura Universității Transilvania, Brașov, 2012. <http://dspace.bcucuj.ro/handle/123456789/40614>, accesat la data de 24.01.2020.

⁷ **LOGOFĂT**, *logofeți*, s. m. **1**. (În Evul Mediu, în Țara Românească și în Moldova) Titlu de mare dregător în ierarhia boierilor români, membru al Sfatului domnesc; persoană care deținea acest titlu. **HATMÁN**, *hatmani*, s. m. (În Evul Mediu) **1**. Boier de divan în Moldova, care era însărcinat de domn cu comanda întregii oștiri, având în același timp și funcția de pârcălab și portar al Sucevei; mare spătar; titlu purtat de acest boier. **PÂRCĂLAB**, *pârcălabi*, s. m. **1**. Titlu dat în Evul Mediu, în Țările Române, persoanelor însărcinate cu conducerea unui județ, a unui ținut, a unei cetăți, având atribuții militare, administrative și judecătorești; persoană care purta acest titlu. Dexonline.ro. Accesat la data de 30.03.2019.

⁸ *Mircea Ciobanul*, https://ro.wikipedia.org/wiki/Mircea_Ciobanu, accesat la data de 24.01.2020.

⁹ *Pătrașcu cel Bun*, https://ro.wikipedia.org/wiki/P%C4%83tra%C8%99cu_cel_Bun, accesat la data de 24.01.2020.

Acolo și-a făcut prieteni foarte influenți, pe românul **Petru Rácz I. (Ratz, Rat, Rațiu), de Nagylak (Noșlac), Tövis (Teiuș) și de Gálgo (Gâlgău)** și pe italianul Fabio Genga. Ambii i-au devenit gineri prin căsătoria cu cele două fiice ale sale, **Zamfira** (soția lui Petru Rațiu) și **Velica** (a doua căsătorie cu Fabio Genga).

Ivan Noroceea a fost rudă prin alianță cu domnul Moldovei, Petru Șchiopul, prin prima căsătorie la 1587 a fiicei sale Velica cu Vlad, nepotul domnitorului. Aceasta a fost considerată **Căsătoria Cheie a Planului Unirii**.

Foto Nr. 1. Biserica Sf. Mucenic Mina, Pitești, 1564, ctitori Logofătul Ioan Noroceea și soția sa, Stana

El a trecut în Moldova și a devenit pârcălab de Neamț și Roman, vornic al Țării de Sus și portar al Sucevei.¹⁰ După fuga lui Petru Șchiopul, se întoarce în Transilvania și apoi revine în Țara Românească, după 25 de ani.

Când Mihai Viteazul ajunge voievod, Ioan Noroceea devine mâna sa dreaptă, un sfetnic foarte bine informat despre stările de lucruri din cele trei țări românești. El a făcut parte din al doilea divan al lui Mihai Viteazul (după înlăturarea sângeroasă a boierilor pro-otomani) și a participat la marile lupte antiotomane din anul 1595, în care își pierde unul din fii.

A influențat timp de peste 40 de ani destinele celor trei Țări Românești, fiind artizanul din umbră al Primei Uniri a Țărilor Române sub sceptru românesc.

Soția sa, Doamna Stana, a fost fiica lui Mircea Ciobanul (al cincilea fiu al lui Radu cel Mare, Dracul), domn al Țării Românești, și al doamnei Chiajna (fiica lui Petru Rareș).

Al doilea personaj care a făcut parte din acest plan a fost Petru Șchiopul, din neamul Basarabilor, care a ajuns Domn al Moldovei și a domnit de patru ori pe Tronul Mușatinilor, fapt unic în istoria Principatelor Române.

Primul Plan al Unirii Principatelor Române s-a ridicat cu mult deasupra vremurilor și a avut **trei obiective principale**:

1. **Impăcarea istorică** în Țara Românească între urmașii lui Vlad Călugărul, prin Ioan și Stana Noroceea, și cei ai lui Vlad Țepeș, prin Petru Șchiopul, domnul Moldovei.

2. Unirea Moldovei cu Țara Românească **pe cale dinastică**, prin alegerea ca domn al Moldovei și al Țării Românești a unui descendent al celor două familii domnitoare.

3. Unirea Transilvaniei cu deja unitele Moldova și Țara Românească, **prin alăturarea nobililor români transilvăneni** la acest plan.

Obiectivul secundar al planului era ca un nobil român transilvănean să se căsătorească cu o urmașă a Mușatinilor și Basarabilor, iar urmașul acestora să devină Principe al Ardealului, sprijinit militar de Țara Românească și Moldova, deja unite, iar ulterior, urmașii lor să facă unirea celor Trei Țări Române sub sceptrul Basarabilor și Mușatinilor.

¹⁰ **VÓRNIC**, *vornici*, s. m. **1.** (În Evul Mediu, în Țările Române) Mare dregător din Sfatul domnesc, însărcinat cu supravegherea Curții, conducerea treburilor interne ale țării, având și atribuții judecătorești. *Vornic de Țara de Jos* (sau *de Sus*) = dregător cu rang de vornic (**1**) a cărui autoritate se exercita asupra unei jumătăți din țara Moldovei. **PORTĂR**, *portari*, s. m. **2.** (În Evul Mediu) Dregător însărcinat cu paza Curții domnești (și cu alte treburi administrative, de protocol etc.). *Portar de Suceava* (sau *al Sucevei*) = mare dregător însărcinat cu apărarea capitalei și a Curții domnești moldovene; comandant suprem al oștirii moldovene ca hatman. Dexonline.ro, accesat la data de 30.03.2019.

Mihai Viteazul nu a avut nici o legătură cu Primul Plan al Unirii, dar urcarea lui pe tron a făcut posibilă realizarea unui **Plan Alternativ**, care va fi încununat de succes prin realizarea în două etape (1 noiembrie 1599 și 6 iulie 1600), prin alipire, a **Primei Uniri a celor trei Principate Române sub sceptrul unui domnitor român**. (Foto Nr. 2 și 3, sursa: Internet).

În Țara Românească, logofătul se baza pe sprijinul boierilor Craiovești, în primul rând pe cel al fraților Buzești, iar în Transilvania i-a avut ca aliați pe **Petru, Mihail și Gheorghe Rațiu** din marea și vechea familie nobiliară românească **Rațiu** (Rácz, Ratz, Raț) de Noșlac.

Foto Nr. 2. Mihai Viteazul (A. Sadeler)

Foto Nr. 3. Sigiliul lui Mihai Viteazul, 1600

Petru Rațiu (Rácz I.) a fost un nobil de origine română foarte respectat în epocă, talmaci, diplomat, reprezentant al împăratului Rudolf II. în Rusia, la Sublima Poartă și reprezentant al principelui Transilvaniei Ștefan Báthory la curtea voievodului Alexandru Lăpușeanu.

Când Mihai Viteazul hotărăște alipirea Ardealului, Petru i se alătură cu gradul de căpitan. Socru lui, Ioan Noroceca era *vel spătar* (comandantul armatei în lipsa domnului) și sfetnic al lui Mihai Viteazul.

Petru, căpitan în armata lui Mihai Viteazul, a murit eroic în bătălia de la Șelimbăr (18/28 octombrie 1599) și este înmormântat alături de Zamfira în Biserica medievală românească din Teiuș, ctitorită de ei.¹¹ (Foto Nr. 4, arhiva personală) În memoria lui am creat o pagină de informare generală, pe Internet, în Wikipedia, Enciclopedia liberă.¹²

Istoriografia consemnează existența a trei ramuri principale ale Familiei medievale Rațiu de Noșlac.

O ramură a familiei nobiliare de origine românească cu predicatul „de Nagylak”, originară din com. Noșlac, jud. Alba, a rămas românească, iar la jumătatea sec. XVII a ajuns la Turda, unde dănuie și astăzi. Din această ramură descinde, pe linie paternă, familia fostului deputat Ion Rațiu din Turda și a autorului prezentei lucrări.

O altă ramură românească, cu predicatul „de Teiuș”, a ajuns în arealul Alba Iulia și viețuiește și azi. Din această ramură se trage, pe linie maternă, familia regretatului Prof. Alexandru Herlea Sr.

Altă ramură, în timp maghiarizată, desprinsă din Adam de Gálgo, fiul lui Petru și Zamfira, continuă să existe până în ziua de azi.

Din această ramificație coboară bunica Reginei Elisabeta a Marii Britanii și străbunica Prințului Charles. Acum se știe cu precizie că: **„Petru și Zamfira sunt strămoșii de origine română, cu douăsprezece generații înainte ai Majestății Sale Regina Elisabeta a II-a Marii Britanii, respectiv ai Alteței Sale Regale Prințul Charles!”**¹³

¹¹ Rațiu, Ioan, Gheorghe, *Biserica Greco-Catolică din Teiuș Intrarea în Biserică a Maicii Domnului. Biserica medievală românească, Ctitorie a familiei nobiliare Rațiu (Rácz, Ratz), Eseu documentar*. Editura Universității Transilvania, Brașov, 2012.

¹² *Petru Racz*, https://ro.wikipedia.org/wiki/Petru_Racz, accesat la data de 30.03.2019.

¹³ Rațiu, Ioan, Gheorghe, *ibidem*.

Mihail Ratiu (Rácz II.), rudă foarte apropiată a lui Petru (gradul lor de rudenie nu l-am putut stabili cu precizie încă), a fost comandant (sluger)¹⁴, în armata lui Mihai Viteazul, ctitor și el al Bisericii medievale românești din Teiuș. (Foto Nr. 5, colecția personală)

După incendierea altarului bisericii din Teiuș, la începutul anului 2018, a fost declanșat un amplu proiect de restaurare și reșezare în biserică a pietrelor de mormânt ale lui Petru și Zamfira, a tabloului votiv, a pisaniei cu blazonul Rácz de Gálgo (Rațiu de Gâlgău) și a picturii interioare vechi, din sec. al XVIII-lea.

Proiectul a fost inițiat de Fundația Caritabilă a Familiei Rațiu (The Ratiu Family Charitable Foundation) din Londra, Centrul Rațiu pentru Democrație (Ratiu Democracy Center) din Turda, ambele conduse de către Nicolae și Indrei Rațiu, fiii lui Ion Rațiu, la solicitarea căroră m-am alăturat și eu.

Acest proiect se bucură de sprijinul și binecuvântarea PF Lucian, Cardinal Mureșan și cel al Parohiei Bisericii „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din Teiuș.

Gheorghe Ratiu, rudă apropiată cu Petru și Mihail, a căror grad de rudenie cert trebuie stabilit în viitor, căpitan, a fost și el om de încredere al voievodului Mihai Viteazul, fiind a fost trimis de către acesta, împreună cu Stroe Buzescu, la Curtea Regală a Poloniei pentru a negocia tratatul de pace, după alipirea Moldovei la Transilvania și la Țara Românească, deja unite.

După asasinarea lui Mihai Viteazul, Gheorghe Rațiu devine comandant în armata domnului Țării Românești Radu Șerban. El a condus avangarda în lupta biruitoare de lângă Brașov (1603) împotriva principelui Moise Secuiul.¹⁵

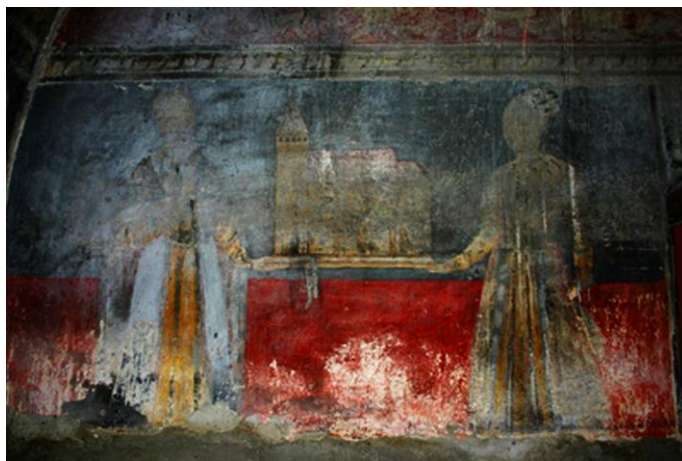

Foto Nr. 4. Petru Racz și Zamfira, tablou votiv, Biserica Greco-Catolică, sec. XVI, Teiuș, jud. Alba

Foto Nr. 5. Pisania Bisericii din Teiuș și blazonul familiei Racz de Gálgo

Foto Nr. 6. Harta principatelor românești sub Mihai Viteazul la 1600

¹⁴ **SLÚGER**, *slugeri*, s. m. Dregător în Țările Române însărcinat cu aprovizionarea Curții domnești și a armatei (rangul și atribuțiile variind de la o epocă la alta și de la un principat la altul); rang, titlu purtat de acest dregător. Sursa DEX '09 (2009), accesat la data de 30.03.2019.

¹⁵ Xenopol, Alexandru, D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*, Editura Cartea Românească, București, 1925, vol. VI, p.p. 7-18.

Aceasta a fost pe scurt, contribuția relativ modestă, dar nu lipsită de merite, a vrednicilor membri ai Familiei Rațiu în evul mediu, pe care istoria o consemnează, la **Prima Unire a Românilor sub domnitorul român Mihai Viteazul**. (Foto Nr. 6, sursa: Internet)

VEȘNICA LOR POMENIRE!!!

După mai bine de trei veacuri, personalitatea complexă a marelui voievod, intrată în conștiința națională a românilor în sec. al XIX-lea, numit „*secolul naționalităților*”, a ajuns la culminație și s-a împlinit într-un mod fericit la **1 Decembrie 1918, la Alba Iulia**.

Ioan Gheorghe Rațiu, Brașov, 27 Mai 2020